

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Marie Turkové v právní věci žalobkyně: **B. M.**, zast. Mgr. Dagmar Dřimalovou, advokátkou, se sídlem Praha 6, Muchova 9/223, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14. 12. 2005, č. j. 3 Cad 43/2005 - 23,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žádnému z účastníků **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Odměna zástupkyni žalobkyně, Mgr. Dagmar Dřimalové, advokátce, **se určuje** částkou 2400 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) včas podanou kasační stížností napadá shora označené usnesení Městského soudu v Praze, kterým byla jako opožděná odmítnuta její žaloba směřující proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 18. 6. 2004, č. j. X. Tímto rozhodnutím byla zamítnuta žádost žalobkyně o starobní důchod pro nesplnění podmínek ust. § 29 zákona č. 155/1995 Sb., v platném znění.

Městský soud v Praze v napadeném usnesení uvedl, že žaloba byla podána opožděně. Soud zjistil z obsahu spisu, že rozhodnutí žalované ze dne 18. 6. 2004, které bylo napadeno žalobou, bylo žalobkyni doručeno dne 26. 7. 2004, přičemž žaloba, kterou bylo třeba podat do dvou měsíců poté, co bylo rozhodnutí žalobkyně oznámeno doručením jeho písemného vyhotovení, je sepsána dne 1. 11. 2005 a doručena Městskému soudu v Praze byla dne

11. 11. 2005. Protože žalobkyně převzala rozhodnutí do vlastních rukou dne 26. 7. 2004, posledním dnem lhůty k podání žaloby byl den 27. 9. 2004. Městský soud v Praze proto žalobu usnesením podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. jako opožděnou odmítl.

Proti tomuto rozhodnutí podala stěžovatelka v zákonem stanovené lhůtě kasační stížnost.

Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 16. 8. 2006, č. j. 3 Cad 43/2005 – 44, byla stěžovatelce ustanovena zástupkyně – Mgr. Dagmar Dřimalová, advokátka, se sídlem v Praze 6, Muchova 9/223, která podanou kasační stížnost doplnila.

Stěžovatelka kasační stížnost opírá o ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „s. ř. s.“). V kasační stížnosti namítá, že napadené rozhodnutí žalované ze dne 18. 6. 2004, vedle poučení o tom, že se řádné opravné prostředky v řízení správním nepřipouštějí, mělo obsahovat i poučení o možnosti soudního přezkumu, tedy v jaké lhůtě a ke kterému soudu je možné proti takovému to rozhodnutí podat žalobu, neboť stěžovatelce je známo, že některá rozhodnutí žalované takovato upozornění na možnost soudního přezkumu obsahují. Stěžovatelka je toho názoru, že přezkoumávané rozhodnutí žalované neobsahovalo náležité, správné, řádné a srozumitelné poučení o možnosti podání žaloby proti tomuto rozhodnutí, a tudíž že nebylo spolehlivým podkladem pro správné rozhodnutí soudu.

Žalovaný se k podané kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas a jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. Stěžovatelka je zastoupena advokátkou.

Napadené usnesení Městského soudu v Praze Nejvyšší správní soud přezkoumal v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Po přezkoumání kasační stížnosti Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud předeseílá, že v řízení o kasační stížnosti je jeho úkolem posoudit, zda v předchozím řízení byly dány důvody vymezené v § 103 odst. 1 s. ř. s., specifikované stěžovatelkou.

Vzhledem k tomu, že žaloba byla odmítnuta, přichází v úvahu toliko důvod vymezený v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy nezákonnost usnesení o odmítnutí návrhu.

Takovou nezákonnost však Nejvyšší správní soud v napadaném rozhodnutí neshledal.

Předmětem posouzení je to, zda rozhodnutí žalované musí obsahovat poučení o možnosti napadnout je žalobou ve správním soudnictví a zda za situace, kdy takové poučení chybí, má tato skutečnost vliv na lhůtu k podání žaloby.

Nejvyšší správní soud uvádí, že rozhodnutí žalované bylo vydáno v procesním režimu zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (dále jen "správní řád"), jako základního procesního

předpisu pro rozhodování o právech, právem chráněných zájmech a povinnostech právnických a fyzických osob v oblasti veřejné správy, ve spojení se zákonem č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení“).

V základních pravidlech podle § 3 správního řádu je zakotvena (resp. byla zakotvena) i povinnost správního orgánu poskytovat v řízení pomoc a poučení účastníkům řízení, aby pro neznalost právních předpisů neutrpěli v řízení újmu. Toto základní pravidlo a povinnost z něho plynoucí nacházelo pak odraz v konkrétních procesních ustanoveních správního řádu, mimo jiné i v ustanovení § 47 odst. 4, které stanovilo, že obligatorní náležitosti rozhodnutí je poučení o možnosti odvolání (rozkladu), tj. uvedení údaje, zda je rozhodnutí konečné nebo zda se lze proti němu odvolat (podat rozklad). Zákon rovněž řešil postup pro případy chybějícího nebo nesprávného poučení o odvolání (rozkladu). Protože však šlo o řízení před správním orgánem, vztahovala se poučovací povinnost jen na řízení před správním orgánem, které je zpravidla dvouinstanční, a tedy toliko na povinnost poskytnout poučení o tzv. řádných opravných prostředcích (odvolání, rozkladu).

Výjimky z dvouinstančnosti správního řízení mohou stanovit zvláštní právní předpisy. Tak i ze zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení vyplývá, že *proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ve věcech důchodového pojištění se řádné opravné prostředky v řízení správním nepřipouštějí* (§ 89 odst. 1). V tomto směru bylo také povinností žalované, jako správního orgánu, který ve věci rozhodoval, stěžovatelku o nemožnosti uplatnění řádného opravného prostředku poučit. To žalovaná zcela v souladu se zákonem učinila.

Domáhá-li se stěžovatelka toho, že skutečnost, že rozhodnutí žalované neobsahovalo poučení o možnosti podání žaloby ve správním soudnictví (včetně uvedení příslušné lhůty), znamenala rozpor se zákonem, Nejvyšší správní soud opouje, že ani ze správního řádu, ani ze zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, a stejně tak ani ze soudního řádu správního, nevyplývá, že by žalovaná, jako správní orgán rozhodující ve správním řízení, takovou povinnost měla.

Za situace, kdy zvláštní právní úprava vylučuje u správního rozhodnutí možnost uplatnění řádného opravného prostředku, se doručení tohoto rozhodnutí stává před správními orgány rozhodnutím konečným (řízení před správním orgánem je skončeno a rozhodnutí nabývá právní moci). V takovém případě není povinností správního orgánu poučovat účastníky o škále dalších možností právních prostředků (prostředcích dozorcího práva, mimořádných opravných prostředcích, stížnosti, žalobě a dalších), které aktuální právní úprava zná a jimiž se zahajuje jiné řízení (nebo šetření) před státními orgány nebo soudy. Takto široce pojatou poučovací povinnost orgánu státní moci nelze uložit, ani ji na něm požadovat, neboť splnění by fakticky znamenalo zásah státního orgánu do výkonu moci soudní.

Poučení ve smyslu, v jakém jej zástupkyně stěžovatelky vyžaduje, tedy: "proti tomuto rozhodnutí je možno podat žalobu k příslušnému soudu do dvou měsíců od doručení rozhodnutí" by totiž fakticky muselo předjímat posouzení pravomoci soudu, věcně a popř. i místní příslušnosti (při určení konkrétního soudu), event. i posouzení, zda nejde o rozhodnutí z přezkumu vyloučené. Nepřípustnost takového zásahu moci výkonné do moci soudní, plynoucí z ústavních principů státu, je zřejmá, a právě proto právní úprava správního procesu (správní řád) takovou povinnost nestanoví. Naopak v ústavních principech je zakotveno právo každého domáhat se ochrany před nezávislým soudem a pro realizaci

tohoto práva ve spojení s posuzovanou věcí pak je stanoven postup v soudním řádu správním. Je tak na vůli fyzické nebo právnické osoby, která se cítí být zkrácena rozhodnutím správního orgánu, aby po skončení řízení před ním sama volila mezi prostředky, které právní úprava připouští, ten, který považuje za vhodný.

Požadavek, aby konečné rozhodnutí správního orgánu obsahovalo poučení o dalších možných právních prostředcích, je ostatně i věcně nereálný s ohledem na množství takových prostředků a rozsah podmínek, za jakých jsou připouštěny. Poučení (má-li být řádným) by totiž muselo obsahovat nejen výčet všech v úvahu připadajících prostředků obrany proti němu, ale i výčet podmínek, za nichž jsou připuštěny (které v době vydání rozhodnutí ani nemusí být známy, např. u obnovy řízení), lhůt, v nichž je lze podat, apod. Obecné poučení bez těchto konkrétních údajů by naopak bylo toliko seznamem názvů prostředků, vedoucích účastníka většinou k jejich bezúspěšnému uplatnění.

Proto právní úprava poučovací povinnosti správního orgánu o opravných prostředcích, resp. prostředcích event. nápravy, stojí na principu poučovací povinnosti jen o tzv. řádných opravných prostředcích, a využití dalších právních prostředků (po právní moci rozhodnutí ve věci) ponechává na vůli účastníků řízení, když obecná znalost jejich výčtu je předpokládána a konkrétní možnost jejich podání v každém jednotlivém případě je odlišná.

Nejvyšší správní soud je proto toho názoru, že Městský soud v Praze postupoval správně, pokud žalobu jako opožděnou odmítl, neboť lhůta k jejímu podání byla zmeškána. Nejvyšší správní soud se tak plně ztotožňuje se závěry Městského soudu v Praze v této věci.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 a 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, které jí vznikly, žalovanému správnímu orgánu právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřísluší (§ 60 odst. 1 a 2 s. ř. s.).

Vzhledem k tomu, že zástupkyně stěžovatele Mgr. Dagmar Dřímlová, byla ustanovena soudem, přiznal Nejvyšší správní soud podle § 35 odst. 8 odměnu, sestávající se z odměny dle vyhlášky č. 177/1996 Sb. za tři úkony právní služby (á 500 Kč - § 11 odst. 1 b/, d/ ve spojení s § 9 odst. 2 cit. vyhlášky) a tří režijních paušálů (á 300 Kč - § 13 odst. 3 téže vyhlášky). Ustanovené zástupkyni se tedy přiznává náhrada nákladů v celkové výši 2400 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. prosince 2007

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu